

Г. П. ЖАРОВСЬКА

Галина Петрівна Жаровська, кандидат юридичних наук, доцент Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича

ГЛОБАЛІЗАЦІЯ ЯК ФАКТОР ЯКІСНИХ ЗМІН В ОРГАНІЗОВАНОМУ ЗЛОЧИННОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Процес інтенсивної криміналізації суспільних відносин у глобалізованому світі та його різних регіонах і країнах – одна з ознак нашого часу. Дослідження світових і регіональних тенденцій та закономірностей сучасної злочинності та її обумовленість глобалізаційними процесами у світі представляють особливу актуальність. Трансформація національної злочинності в міжнародні транснаціональні форми в умовах глобалізації політичних, економічних, інформаційних і комунікативних процесів є невід’ємною частиною глобалізації, і ця реальність ставить перед кримінально-правовими науками нові складні проблеми.

Аналіз співвідношення двох різних явищ – глобалізації світу і криміналізації суспільних відносин в суспільстві показує, що криминологічний аспект глобалізації дуже важливий, оскільки усвідомлення того, як будуть розвиватися процеси криміналізації в умовах глобалізації допоможе завчасно виробити заходи з мінімізації злочинності як у світі, так і в окремо взятій країні.

В останні десятиліття в науковій літературі з’явилася велика кількість робіт, що вивчають правові аспекти глобалізації. В Україні до аналізу цієї проблеми зверталися А. М. Бойко, М. Р. Вербенський, А. Д. Дорошенко, Н. А. Зелінська, Т. В. Мельничукта ін.

До цієї ж проблеми прикута увага російських таких вчених, як В. Ф. Антипенко, Я. І. Гишинський, В. Н. Дрьомін, В. В. Лунеев, В. В. Меркушин, В. А. Номоконов, К. М. Рахманова, О. В. Топильська та ін.

Вивчаючи проблеми взаємозв’язку глобалізації та злочинності, вчені виходять з того, що в сучасних умовах, під впливом тих умов, які створені глобалізацією, відбувається зміна структури злочинності, переоцінка її суспільної небезпеки, і як зазначає К. М. Рахманова, вплив глобалізації на злочинність полягає в її трансформації на національному рівні, в її намаганнях активно використовувати наслідки та переваги глобалізації у злочинній діяльності, залучитися до процесів «транснаціоналізації»¹.

Зазначені роботи досить повно аналізують глобалізацію як соціально-економічний і культурний феномен в її взаємозв’язку із процесами криміналізації суспільства окремих країн і регіонів, однак у сучасній науковій літературі практично не дослідженою залишається проблема впливу процесів глобалізації на якісні зміни в організованому злочинному середовищі.

Таким чином, метою цієї статті є аналіз стану сучасної злочинності з точки зору тих трансформацій, які викликані впливом факторів глобалізації економічного та соціального життя людської цивілізації на початку XXI століття.

У широке вживання поняття «глобалізація» увійшло з середини 1990-х рр., після XXV сесії Всесвітнього економічного форуму в Давосі (1996 р.), на якому всі дискусії були присвячені темі «Глобалізація основних процесів на планеті». З того часу термін «глобалізація» став свого роду кліше для пояснення виникнення будь-яких феноменів, пов’язаних з розвитком світової цивілізації².

Про те, що глобалізація являє собою фактор, який визначає розвиток злочинності було заявлено на рівні ООН у доповіді «Глобалізація злочинності: оцінка загрози міжнародної організованої злочинності»³.

У доповіді йдеться про те, що злочинні групи щорічно заробляють мільярди доларів на торгівлі наркотиками, зброєю, людьми, сировиною, контрафактною продукцією, а також на морському піратстві і кіберзлочинності, однак ця загроза стосується не лише економіки. Доходи від злочинної діяльності і загрози застосування сили дозволяють злочинцям чинити вплив на вибори, політиків і військових, а найбільші економіки являють собою широкі ринки збуту незаконних товарів. У доповіді констатується, що сьогодні злочинний ринок покриває всю планету, заборонені товари виробляють на одному континенті, перевозять на другий, а продають на третьому і, таким чином, сучасна злочинність, слідом за загальними тенденціями глобалізації, також набуває глобальні, транснаціональні риси.

Глобалізація злочинності є нині головною тенденцією її кримінального розвитку. Сучасні злочинні організації розповсюдили свою діяльність на всі регіони світу, витягуючи злочинні доходи буквально з усього, будь то занепад політичного ладу, погіршення економічної ситуації, зростання підпільної економіки, вільний доступ до зброї, наплив емігрантів та біженців тощо.

Постійне зростання злочинних угруповань, що відрізняються кращою організацією, мають міжнародні зв’язки і які володіють величезними фінансовими ресурсами, створює нову загрозу стабільності і безпеки міжнародних систем.

Як здається, виходячи з тих тенденцій, що супроводжують трансформацію злочинного співтовариства в якісно нову структуру, яка відрізняється високим інтелектуальним, фінансовим, організаційним потенціалом

лом, на сьогодні мова має йти не про осмислення окремих аспектів впливу глобалізації на злочинність, а про комплексне дослідження «криміногенної картини світу». Таке поняття можна вивести з аналізу інших, нині добре відомих дефініцій картин світу, таких як наукова, філософська, релігійна⁴.

Аналіз цих понять дає можливість визначити криміногенну картину світу як поточну, відносно стабільну ситуацію, що склалася у світовому злочинному середовищі, яка виникла через синтез причин і умов, які визначають тенденції, структуру, форми і динаміку злочинності як у світі, так і в окремих регіонах.

На сьогодні криміногенну картину світу формують фактори глобалізації, що дозволяє з упевненістю говорити про значний внесок глобалізації в транснаціоналізацію злочинності, в сукупність причин і умов злочинності, особливості особи сучасних злочинців; виникнення нових форм та видів суспільно небезпечної діяльності, тобто в структуру злочинності в світі і окремих країнах; розширення форм злочинної діяльності.

Криміногенний потенціал глобалізації стосовно поняття «криміногенна картина світу» проявляє себе у:

- формуванні глобальної фінансової системи, висока швидкість переміщення капіталу призводять до монополізації фінансової системи на глобальному рівні – відбувається утворення наднаціональних фінансових структур, керуємих світовою фінансовою системою, діючих неформально, що ускладнює процес контролю за їх діяльністю та збільшує ймовірність криміналізації цих структур;

- висока конкуренція веде до посилення боротьби на ринку, одним з результатів якої часто стає вчинення різних злочинів – вбивство конкурентів, нанесення збитків майну компаній, підкуп посадових осіб для реалізації протизаконного проекту тощо;

- відбуваються процеси витоку інтелектуального капіталу, фінансів, високопрофесійної робочої сили у більш розвинені країни, в результаті чого створюється соціально-напружена ситуація в менш розвинених (наприклад, дефіцит професіоналів у тій чи іншій сфері є фактором аномального функціонування системи вчинення злочинів). Через кордони провозиться нелегальна продукція – неякісні товари, наркотики, зброя, браконьєрська продукція, твори мистецтва, що мають велику цінність, коштовності тощо;

- створення єдиної глобальної інформаційної мережі Інтернет призвело до збільшення кількості комп'ютерних злочинів, в тому числі в економічній сфері – комп'ютерні злочинці отримали можливість втручатися в хід торгово-фінансових операцій, системи торгово-фінансових операцій, зламувати рахунки, системи кредитних карток тощо;

- створення офшорних ринків, не оподаткованих податком, сприяє вивезенню та легалізації кримінального капіталу і т. ін.

Досліджуючи ці тенденції, які стали «обличчям» сучасної світової злочинності, можна з упевненістю констатувати, що першою і, мабуть, головною її відмінною рисою є поява «злочинця – інтелектуала», здатного на різних рівнях (інформаційному, технічному, організаційному, фінансовому) використовувати ті переваги, які надає глобалізація.

Слід звернути увагу на те, що фактори інформаційної глобалізації на сьогодні породжують нові форми інтелектуальної злочинності, ефективних засобів боротьби з якими досі не створено.

Щодо появи нового формату злочинної діяльності, що спирається на високий інтелектуальний потенціал і розвинені технології глобальної комунікації свідчить поява кримінального хакерства, суб'єктами якого є професійні комп'ютерні злочинці, які діють з яскраво вираженою корисливою метою. На частку цих злочинців приходить близько 90 % усіх злочинів, які пов'язані з розкраданням матеріальних цінностей в особливо великих розмірах і більшість посадових злочинів. Осіб цієї групи можна охарактеризувати як висококваліфікованих фахівців з вищою юридичною, технічною та економічною освітою. Вони прекрасно знають обчислювальну техніку, володіють програмуванням, їхні дії супроводжуються відмінним маскуванням⁵. Саме ця категорія злочинців є найбільш небезпечною для суспільства і держави, вони утворюють кістяк «кіберзлочинності», яка передусім пов'язана з криміналізацією Інтернету, хоча цей термін охоплює будь-який злочин, який може бути здійснений в електронному середовищі. Виділяються наступні групи кіберзлочинів: економічні комп'ютерні злочини (викрадення інформації, несанкціонований доступ, знищення або пошкодження файлів і пристроїв тощо), комп'ютерні злочини проти особистих прав і недоторканності приватної сфери (електронні розкрадання тощо), комп'ютерні злочини проти суспільних і державних інтересів (наприклад, розміщення в Інтернеті порносайтів)⁶.

Умови глобалізації створюють і зовсім нове середовище для розвитку економічної злочинності – парадокс ситуації полягає в тому, що ця форма злочинної діяльності зародилася у середовищі легальної економіки, а не у сфері нелегальної кримінальної економічної діяльності (наркобізнесу, бізнесу на проституції, бутлегерства та ін.). Виділення такого принципового моменту, як здається, дозволяє інакше поглянути і на проблему співвідношення економічної та транснаціональної організованої злочинності, детермінації їх розвитку і становлення, поєднання економічної та кримінальної складової організованої злочинності, визначення пріоритетності двох тенденцій – «економізації» організованої злочинності і підвищення рівня організованості самої економічної злочинності. У цьому перспективною можна вважати пропозицію розмежувати організовану загально-кримінальну злочинність і кримінальну економічну діяльність⁷, як особливу форму злочинної поведінки.

Глобалізація злочинності у зовнішньоекономічній сфері виражається:

- у значному розширенні контрабандної діяльності;

- у формуванні кримінального ринку, на якому особливу роль відіграє фінансовий оборот, у тому числі пов'язаний з відмиванням доходів, одержаних злочинним шляхом (легалізацією);

- удосконалення механізму та інтенсифікації інформаційного обміну між злочинними структурами;
- «злиття» тіншового і легального секторів світової економіки;
- активної та вільної міграції в масштабах всієї планети тіншового капіталу, людських, виробничих та інформаційних ресурсів, що використовуються в злочинній діяльності;
- у спеціалізації кримінальних елементів і їх міжнародної кооперації;
- у закономірностях, пов'язаних з легальною економічною діяльністю, зокрема, для держав з розвинутою кримінальною економікою властиві, як правило, наступні закономірності – наявність великої кількості іноземних компаній, наявність великих фінансово-промислових груп з участю іноземного капіталу, наявність офшорного бізнесу. Внутрішній ринок, при цьому, наводнюється іноземною валютою та імпортними товарами, вітчизняні товаровиробники розоряються, за кордон вивозяться лише сировинні та енергетичні ресурси і т.п.

Початковим етапом становлення кримінальної економіки притаманний досить низький рівень капіталізації прибутків, наступним етапам еволюції – неминуче прагнення до легалізації капіталів, отриманих злочинним шляхом за рахунок їх інвестування в ті чи інші сфери суспільного господарства, легальної економіки (кредитно-банківську, комерційну, страхову, виробничу, сферу сервісу, шоу-бізнесу тощо). Активізація процесів легалізації кримінальних і тіншових капіталів неминуче призводить до якісних змін криминогенної обстановки як в ринковій системі, так і в суспільстві в цілому, що вимагає, природно, своєчасного коригування законодавчої бази, внесення змін у стратегію і тактику діяльності правоохоронних органів, державні програми боротьби зі злочинністю.

При цьому, як вірно зазначає А. В. Табаков, транснаціональні злочинні структури не обмежують сферу своїх інтересів одним напрямом економічної активності, а межі впливу – територією одного або навіть декількох країн⁸.

Вони диверсифікують свою «зовнішньоекономічну діяльність» і освоюють світовий економічний простір, не визнаючи кордонів, незважаючи на національні, расові, мовні та інші бар'єри. Характерними рисами міжнародних злочинних співтовариств є стандартизація ділових стосунків між окремими злочинцями і злочинними групами; у кримінальному світі складаються загальноприйняті звичаї ділового обороту, що однаково застосовуються на великому просторі. Також спостерігається зближення різних кримінальних субкультур, зниження значущості національної, етнічної, релігійної приналежності злочинців та інших показників, що не мають економічного змісту, з одночасним збільшенням соціальної ваги їх злочинного статусу і ділових (кримінальних) можливостей (цим зовнішньоекономічна злочинність відрізняється від деяких інших видів міжнародної злочинності, в яких зберігається відчутний вплив етнічних діаспор і конфесійних рухів, наприклад, від міжнародного тероризму). Відбувається нівелювання окремих параметрів злочинної активності у зовнішньоекономічній сфері: прибутковості, рентабельності, ступеня ризику та ін. У результаті виникає «комплементарність» транснаціональних злочинних структур, їх відповідність одна одній за основними характеристиками, що забезпечує утворення між ними міцних системних відносин, взаємне доповнення в рамках кримінального кооперування.

Не пов'язані, на відміну від офіційних організацій і легального бізнесу, з нормами національного та міжнародного права, кримінальні структури виявляються у більш вигідному положенні, залишаючись відносно вільними у виборі моделей своєї протиправної поведінки, партнерів у кримінальному бізнесі. Ця свобода обмежується лише протидією правоохоронних органів та міжнародним кримінальним ринком як складної самоорганізуючої системи. Характерно, що злочинні організації оперативного реагують на будь-які зміни митного, прикордонного, валютного та інших видів державного контролю, змагаючись у швидкості реакції із законослухняними учасниками бізнесу.

Транснаціональні організовані злочинні структури – це, як правило, складні системні утворення з внутрішньою ієрархічною структурою і розподілом ролей, високим рівнем взаємодії і керованості, внутрішньомережевими зобов'язаннями, системами власної безпеки і добування інформації, механізмами захисту капіталовкладень. Завдяки цьому, підвищується стійкість злочинних організацій до внутрішніх і зовнішніх впливів. Зокрема, спостерігається кадрова стабільність «ядра» злочинних груп при варіативності кадрів «оболонки». При практично незмінному складі членів керівної ланки протягом тривалого часу функціонування допускається ротація і зміна складу на виконавському рівні. Особливе значення надається внутрішньогруповій дисципліні та неформальній відповідальності.

В інтернаціональних злочинних групах формується міжособистісна психофізіологічна та соціокультурна сумісність, підвищується толерантність до людського фактору, що не породжує конфлікт інтересів і не перешкоджає вирішенню загальних завдань спільної злочинної діяльності. Характерно, що ці процеси протікають на фоні зростання терпимого ставлення суспільства (причому на всіх його рівнях, аж до владних структур) до різного роду соціальної патології.

Проявом системності зовнішньоекономічної злочинності виступає її «легалізація» – взаємопроникнення законної і кримінальної складової світового ринку. Незаконна економіка уподібнюється законній. Нерідко злочинні організації взаємодіють з легальними економічними операторами, а ще частіше одна і та ж структура одночасно здійснює і легальну, і нелегальну зовнішньоекономічну діяльність, комбінуючи різні, законні й протиправні засоби і методи вирішення завдань. У той же час більшості законослухняних організацій не байдуже порушення законів – участь у незаконних економічних операціях, здійснення нелегальних угод, у тому числі корупційних.

Взаємозв'язок законної і протиправної зовнішньоекономічної діяльності виражається в процесі впливання фінансових, організаційних, інституційних, кадрових та інформаційних ресурсів кримінальних структур у сферу легальних економічних відносин. Досить активно здійснюється реінвестування кримінального прибутку в легальний бізнес частково з міркувань балансування прибутковості і ризику, а головним чином, з метою «відмивання» доходів, отриманих злочинним шляхом.

Між легальною і нелегальною підсистемами здійснюється взаємний обмін засобами організації і забезпечення підприємницької діяльності, уніфікації бізнес-технологій⁹.

В організаційному плані представляється істотним такий аспект розвитку транснаціональної злочинності під впливом глобалізації, як запозичення методів організації діяльності у легальних економічних структур. Йдеться, насамперед, про використання «мережових» технологій організації бізнесу, сприйнятих на сьогодні транснаціональними злочинними організаціями. Економічні мережі припускають розосередження об'єктів прикладного інтересу по різних континентах, логістику як сукупність дій, що оптимізують економічні процеси, функціонування на підставі жорсткого планування, безперервного сканування діючих і потенційних ринків, використання маркетингу і дистрибуції. Теж саме відбулося із злочинністю та з тих же причин. Мережеві структури в принципі більш ефективні з економічної точки зору, оскільки забезпечують максимальне охоплення економічно вигідних майданчиків, і більш гнучко реагують на потреби локальних ринків, і можуть оперативніше реагувати на рухоме конкурентне середовище. Економізація транснаціональної злочинності в умовах глобалізації означає не тільки підвищений інтерес до об'єктів фінансової діяльності, але й активне і надто результативне використання таких алгоритмів і способів дій, які характерні саме для економічних структур. Таким чином, розширення географії злочинності супроводжується використанням по суті економічних технологій з метою досягнення злочинних цілей¹⁰.

Обсяги статті не дозволяють описати інші форми злочинної діяльності, які мають в тому чи іншому аспекті вплив глобалізації (такі як контрабанда, наркоторгівля, торгівля людьми, зброєю, забороненими матеріалами тощо), про це мова піде в наступних публікаціях, однак вже зазначені вище тенденції розвитку світової злочинності свідчать про її якісну зміну.

Аналізуючи криміногенну ситуацію в сучасній Україні можна констатувати, що на фоні зазначених глобальних світових тенденцій розвитку злочинності тенденції цього негативного соціального явища в нашій країні, по-перше, аналогічні, по-друге вплив глобалізації та демократизації на стан злочинності в нашій країні буде зростати. У зв'язку з цим вірною є думка В. В. Лунєєва, що високий рівень та зростання злочинності в розвинених демократичних державах, якою прагне стати Україна, є своєрідною сплатою народів цих держав за економічну свободу¹¹.

Таким чином, незаперечним є той факт, що глобалізація багато в чому визначає «обличчя» сучасної злочинності, формує «криміногенну картину світу» на початку ХХІ століття. Оскільки процеси глобалізації мають і далі об'єктивно протікати в загальносвітовому масштабі, то її вплив на злочинне співтовариство буде, якщо не зростатиме, то чинити істотний вплив на стан світової злочинності.

У цьому зв'язку все, що пов'язано зі специфікою і закономірностями еволюції організованого злочинного середовища, включаючи і проблеми, пов'язані з глобалізацією, на сьогодні має стати об'єктом наукового інтересу кримінології. Кримінологічна наука має враховувати фактор глобалізації як такий, що визначає тенденції розвитку злочинності на початку ХХІ сторіччя, але вона не має, при цьому, виступати в ролі якогось відчуженого спостерігача, який пасивно спостерігає за створенням глобального злочинного середовища і займатися простою констатацією очевидних фактів. Від ролі статиста вона зобов'язана перейти до режиму «роботи на перспективу», до активного прогнозу основних тенденцій розвитку кримінальної обстановки в світі, що впливає і на окремі регіони і держави, повинна запропонувати світовій спільноті надійну методологію протидії розвитку організований транснаціональній злочинності, з урахуванням факторів, що зумовлюють зміцнення її позицій у суспільстві, з метою витиснення кримінальних відносин з простору легальної соціально-економічної діяльності.

Для цього потрібен аналіз явищ кримінальної глобалізації з позицій системного методу, з охопленням всієї сукупності притаманних їй ендо- і екзогенних зв'язків і взаємозалежностей, що і є перспективним напрямом подальшого наукового пошуку.

¹ Рахманова Е. Н. Защита прав человека от преступности в условиях глобализации: дисс. ... докт. юрид. наук / Е. Н. Рахманова. – СПб, 2010. – 379 с.

² Максименко В. Глобализация: риторика, идеология, реальность [Електронний ресурс] / В. Максименко. – Режим доступу: <http://www.pravoslavie.ru/analit/globalization.htm>

³ The Globalization of Crime. A Transnational Organized Crime Threat Assessment. – Mode of access: http://www.unodc.org/documents/data-and-analysis/tocta/TOCTA_Report_2010_low_res.pdf

⁴ Андрейченко Г. Философия. Учебник [Електронний ресурс] / Г. Андрейченко, В. Грачева. Глава 3. «Картины мира в культуре человечества». – Режим доступу: http://www.gumer.info/bogoslov_Buks/Philos/Andr/16.php

⁵ Голубев В. Криминалистическая характеристика субъектов преступной деятельности в сфере использования компьютерных технологий [Електронний ресурс] / В. Голубев. – Режим доступу: <http://www.crime-research.org/library/Golubev0104.html>

⁶ Батурич Ю. М. Компьютерная преступность и компьютерная безопасность / Ю. М. Батурич, А. М. Жодзишский. – М.: Юридическая литература, 1991. – С. 11.

⁷ Колесников В. В. Условия и причины криминализации экономических отношений на этапе рыночных реформ: политико-экономическое исследование: Автореф. дисс. ... докт. экон. наук / В. В. Колесников. – СПб., 1995. – С. 16–17.

⁸ Табаков А. В. Экономическая глобализация и проблемы национальной и международной безопасности [Электронный ресурс] / А. В. Табаков. – Режим доступа: <http://www.m-economy.ru/art.php?nArtId=3454>

⁹ Табаков А. В. Современные бизнес-технологии криминальной внешнеэкономической деятельности / А. В. Табаков // Инновационное развитие экономики России в XXI веке: Межвузовский сборник научных трудов. – СПб.: Изд-во СПбГУЭФ, 2010. – С. 193.

¹⁰ Кубов Р. Х. Глобализация как детерминанта качественных изменений организованной преступности / Р. Х. Кубов // «Российский следователь», 2009. – № 1. – С. 32.

¹¹ Лунев В. В. Преступность XX века. Мировой криминологический анализ / В. В. Лунев. – М.: Юрид. лит., 1997. – С. 21.

Резюме

Жаровська Г. П. Глобалізація як фактор якісних змін в організованому злочинному середовищі.

У статті досліджуються проблеми, пов'язані із впливом факторів глобалізації на стан організованої злочинності, досліджуються фактори глобалізації, які формують сучасну «криміногенну картину світу», дається визначення цього поняття. У результаті дослідження зроблено висновок, що глобалізація створює нову ситуацію в організованому злочинному середовищі, формуючи нові форми злочинності і впливає на зміст злочинної діяльності.

Ключові слова: глобалізація, транснаціональна злочинність, «криміногенна картина світу», економіка, інформатизація, організація.

Резюме

Жаровская Г. П. Глобализация как фактор качественных изменений в организованной преступной среде.

В статье исследуются проблемы, связанные с воздействием факторов глобализации на состояние организованной преступности, исследуются факторы глобализации, которые формируют современную «криминальную картину мира», дается определение этого понятия. В результате исследования сделан вывод о том, что глобализация создает новую ситуацию в организованной преступной среде, формирует новые формы преступности и воздействует на содержание преступной деятельности.

Ключевые слова: глобализация, транснациональная преступность, «криминальная картина мира», экономика, информатизация, организация.

Summary

Zharovska G. Globalization as a factor of quality changes in an organized criminal environment.

This article investigates the problems that impact to globalization on the state of organized crime, explores globalization factors that shape the modern «painting the crime world», provides a definition of the term. A result of research concluded that globalization creates new situation in an organized criminal environment, creates new forms of crime and the impact on the content to criminal activities.

Key words: globalization, transnational crime, «painting the crime world», economy, information, organization.

Отримано 13.09.2013

УДК 343.35:343.83

3. В. ЖУРАВСЬКА

Зоряна Валентинівна Журавська, кандидат юридичних наук, доцент Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

ОСНОВНІ ДЕТЕРМІНАНТИ ПРОТИПРАВНОЇ ПОВЕДІНКИ ПЕРСОНАЛУ ВИПРАВНИХ КОЛОНІЙ УКРАЇНИ

У статті здійснено аналіз основних причин правопорушень з боку персоналу виправних колоній та пропонуються деякі заходи для вирішення означеної проблематики.

Зазначена проблематика є об'єктом дослідження таких науковців, як А. П. Гель, Г. С. Семаков, І. С. Яковець, О. В. Лисодєд, О. О. Кваша, В. В. Аніщук, О. Г. Колб, О. М. Джужа, О. І. Осауленко, М. І. Бажанов, Л. В. Багрій-Шахматов, О. В. Баулін, В. І. Борисов, В. О. Глушков, В. В. Голіна, І. М. Даньшин, О. М. Джужа, А. П. Закалюк, А. Ф. Зелінський, Є. В. Фесенко, П. Л. Фріс, О. Н. Ярмиш, С. С. Яценко та ін. Над її вирішенням постійно працює ряд науковців, проте, вказана проблематика потребує подальшого аналізу та вивчення.

Метою дослідження є необхідність вироблення науково обґрунтованих заходів, спрямованих на протидію виникнення причин правопорушень з боку персоналу виправних колоній та на забезпечення особистої безпеки засуджених в установах виконання покарань.